

CIM2115

การจัดการการปฏิบัติการและซัพพลายเชน
Operation Management and Supply Chain

Panida Ninaroon
ผศ.ดร.พนิดา นิลอรุณ

panida.ni@ssru.ac.th

[Facebook.com/Panida Ninaroon](https://www.facebook.com/Panida-Ninaroon)

[Twiter.com/Panida Ninaroon](https://twitter.com/Panida-Ninaroon)

Chapter 3 การเพิ่มผลผลิตภาพในการผลิต

- ความหมายของการเพิ่มผลผลิตภาพในการผลิต
- วิธีการเพิ่มผลผลิตภาพโดยการพิจารณาจากสูตร
- หลักการเบื้องต้นในการเพิ่มผลผลิตภาพ
- การบริหารงานแบบญี่ปุ่น
- เทคนิคการเพิ่มผลผลิตภาพในการผลิต

จุดประสงค์ประจำบท

- ความหมายของการเพิ่มผลผลิตภาพในการผลิต
- วิธีการเพิ่มผลผลิตภาพโดยการพิจารณาจากสูตร
- หลักการเบื้องต้นในการเพิ่มผลผลิตภาพ
- การบริหารงานแบบญี่ปุ่น
- เทคนิคการเพิ่มผลผลิตภาพในการผลิต

ผลิิตภาพ

บทนำ

ผลิตภาพ (Productivity) มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับความ เป็นอยู่ ตลอดไปจนถึง *ความได้เปรียบในการแข่งขัน* ในทุกระดับ เช่น ระดับบริษัท หากบริษัทใดมีผลิตภาพที่ดีกว่าบริษัทอื่น ก็ ย่อมจะมีผลงานและข้อได้เปรียบหลาย ๆ อย่างต่อบริษัทอื่น ๆ ระดับประเทศ ประเทศใดมีผลิตภาพดีกว่าประเทศอื่น ประชาชนใน ประเทศย่อมมีความอยู่ดีดีกว่าชาติอื่นและจะแข่งขันกันในตลาดโลกก็มี ข้อได้เปรียบ และแม้ในยามที่มีวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจจนตกที่นั่ง ลำบาก ก็ลำบากอย่างสบาย ๆ

ผลิตภาพ (Productivity)

- อัตราส่วนของปริมาณผลิตผลที่ได้ (output) ต่อปริมาณสิ่งที่ใส่เข้าไป (Input) ในการดำเนินการผลิตนั้นๆ เช่น วัตถุดิบ, แรงงาน, เครื่องจักร
- การปรับปรุงผลิตภาพก็คือ การปรับปรุงประสิทธิภาพของการผลิต

การปรับปรุงประสิทธิภาพของการผลิต

- การลดปัจจัยนำเข้าในขณะที่ผลผลิตยังคงเดิม
- การเพิ่มผลผลิตขณะที่ปัจจัยนำเข้ายังคงเดิม

การวัดผลผลิตภาพ

- การวัดมูลค่ารวมของปัจจัยนำออกที่ผ่านกระบวนการแปรสภาพนำมาเปรียบเทียบกับปัจจัยนำเข้า
- $\text{Productivity} = \text{output}/\text{input}$ (อัตราผลผลิตที่สามารถวัดได้จากอัตราส่วนของปัจจัยนำออกกับปัจจัยนำเข้า)
- ผลลัพธ์ที่ได้ คือ อัตราการผลิต หรือ สมรรถนะการผลิต

ที่สามารถวัดได้จากอัตราส่วน ระหว่าง Input (สิ่งป้อนเข้า) กับ Output (ผลที่ได้)

นำ output มาเทียบกับ input จึงสามารถทำการเปรียบเทียบผลผลิตให้เห็นได้

- โรงงาน ก ผลิตสินค้า A ได้ 2000 ชิ้นต่อวัน โดยใช้คน 250 คน เพราะฉะนั้น Productivity ในการผลิตของสินค้า A ของโรงงาน ก เท่ากับ

$$2000 / 250 = 8.0$$

- โรงงาน ข ผลิตสินค้า A ได้ 8500 ชิ้นต่อวัน โดยใช้คน 1500 คน Productivity ในการผลิตของสินค้า A ของโรงงาน ข เท่ากับ

$$8500 / 1500 = 5.67$$

- เห็นได้ว่า โรงงาน ก มี Productivity สูงกว่า โรงงาน ข แม้ “ผลผลิต” ซึ่งก็คือผลที่ได้จากการผลิตของโรงงาน ข จะมากกว่าโรงงาน ก ก็ตาม ดังนั้นคำว่า Productivity จะมามองกันที่ผลผลิตอย่างเดียวไม่ได้ และจะพูดว่า Productivity คือการเพิ่มผลผลิตก็ได้เหมือนกัน หรือจะพูดว่า การเพิ่ม Productivity ก็คือการเพิ่มผลผลิตที่ไม่แน่เสมอไป ตัวอย่างโรงงาน ก เป็นต้นที่มี Productivity มากกว่า แต่ผลผลิตน้อยกว่า

ลักษณะของการวัดผลิตภาพ

- 1. การวัดผลิตภาพแบบปัจจัยเดียว (Single factor productivity)

แสดงสัดส่วนของปัจจัยนำเข้าหนึ่งอย่างต่อปัจจัยนำออก

$$\text{ผลิตภาพ (Productivity)} = \frac{\text{หน่วยของผลผลิตที่ผลิตได้ (Units produced)}}{\text{ปัจจัยนำเข้าที่ใช้ (Input used)}}$$

ลักษณะของการวัดผลิตภาพ

- 1. การวัดผลิตภาพแบบพหุปัจจัย (Multifactor factor productivity)

แสดงสัดส่วนของปัจจัยนำเข้าหลายหรือทั้งหมดต่อปัจจัยนำออก

ผลิตภาพ (Productivity) =

ผลผลิต (Output)

แรงงาน + วัสดุดิบ + พลังงาน + เงินทุน + อื่นๆ

Labor + Material + Energy + Capital +

Miscellaneous

ตัวอย่าง

- บริษัท Global มีพนักงานอยู่ 4 คน พนักงานแต่ละคนทำงานวันละ 8 ชม./วัน (ค่าจ้างแรงงาน 640 ดอลลาร์สหรัฐ/วัน) ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน 400 ดอลลาร์/วัน บริษัท Global ทำการประมวลเก็บข้อมูลและปิดงานวันละ 8 รายการ เมื่อไม่นานมานี้บริษัทเพิ่งซื้อระบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะประมวลผลข้อมูลได้สูงถึง 14 รายการต่อวัน ถึงแม้ว่าพนักงานจะมีชั่วโมงการทำงานและจ่ายเงินเช่นเดียวกัน แต่บริษัทก็มีค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานเป็นจำนวนถึง 800 ดอลลาร์/วัน
- 1.หาผลผลิตภาพชั่วโมงแรงงานในระบบเดิม/ใหม่
- 2.หาผลผลิตภาพแบบพหุปัจจัย(ปัจจัยนำเข้าเฉพาะค่าใช้จ่าย)เดิม/ใหม่
- 3.หาการเพิ่มขึ้นของผลผลิตภาพทั้งสองแบบ

แยก OUTPUT และ INPUT

- **OUTPUT** = การประมวลเก็บข้อมูลและปิดงาน
- **INPUT** = พนักงาน, ชั่วโมงแรงงาน, ค่าจ้าง,
ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ

1.หาผลผลิตภาพชั่วโมงแรงงานในระบบเดิม/ใหม่

$$\text{ผลผลิตภาพเดิม} = \frac{8\text{รายการ}}{4\text{คน}\times 8\text{ชม.}}$$

$$= \frac{8}{32} = 0.25$$

$$\text{ผลผลิตภาพใหม่} = \frac{14\text{รายการ}}{4\text{คน}\times 8\text{ชม.}}$$

$$= \frac{14}{32} = 0.43$$

2.หาผลผลิตภาพแบบพหุปัจจัย(ปัจจัยนำเข้าเฉพาะค่าใช้จ่าย)เดิม/ใหม่

$$\begin{aligned}\text{ผลผลิตภาพเดิม} &= \frac{8 \text{ รายการ}}{(4\text{คน}\times 640\text{ดอลลาร์})+400\text{ดอลลาร์}} \\ &= \frac{8}{2,560 + 400} = \frac{8}{2,960} = 0.0027\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{ผลผลิตภาพใหม่} &= \frac{14\text{รายการ}}{(4\text{คน}\times 640\text{ดอลลาร์})+800\text{ดอลลาร์}} \\ &= \frac{14}{2,560 + 800} = \frac{14}{3,360} = 0.0041\end{aligned}$$

3.หาการเพิ่มขึ้นของผลิตภาพทั้งสองแบบ

- 1. ผลิตภาพชั่วโมงแรงงาน = $0.43 - 0.25 =$ เพิ่มขึ้น **0.18**
- 2. ผลิตภาพแบบพหุปัจจัย(ปัจจัยนำเข้าเฉพาะค่าใช้จ่าย)
= $0.0041 - 0.0027 =$ เพิ่มขึ้น **0.0014**

ปัญหาของการวัดผลผลิตภาพ

- 1. ด้านคุณภาพ (Quality) เนื่องจากคุณภาพของผลิตภัณฑ์หรือบริการเปลี่ยนแปลงขณะที่ปริมาณของปัจจัยนำเข้าและนำออกคงที่
- 2. ด้านองค์ประกอบภายนอก (External elements) อาจเป็นสาเหตุสำคัญในการเพิ่มหรือลดลงของผลผลิตภาพก็ได้
- 3. ด้านหน่วยความแม่นยำของการวัด (Precise units of measures) ขาดหน่วยวัดที่แม่นยำสำหรับการผลิต ซึ่งทำให้คุณภาพสินค้าแตกต่างกัน

วัดได้ยากกับสินค้าประเภทบริการ**

แบบฝึกหัด

1. บริษัทแห่งหนึ่งผลิตยางรถยนต์ ทำการผลิตยางรถจำนวน 1,000 เส้นต่อวัน โดยมีการใช้ทรัพยากร ดังนี้

แรงงาน : 400 ชั่วโมง ที่อัตราจ้างชั่วโมงละ \$12.50

วัตถุดิบ: 20,000 ปอนด์ต่อวัน ที่ราคา \$1 ต่อปอนด์

พลังงาน: \$5,000 ต่อวัน

เงินทุน \$10,000 ต่อวัน

จงหาค่า

1.1 ผลิตภาพด้านชั่วโมงแรงงาน 1.2 ผลิตภาพแบบพหุปัจจัย(ค่าใช้จ่าย)

1.3 ถ้าบริษัทแห่งนี้สามารถลดการใช้พลังงานลงได้ \$3,000 ต่อวัน โดยไม่ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงของจำนวนยางรถยนต์ที่ผลิตได้และทรัพยากรที่นำมาใช้ จงหาค่าเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของผลิตภาพแบบพหุปัจจัย

1.1 ผลผลิตภาพด้านชั่วโมงแรงงาน

- ผลผลิตภาพชั่วโมงแรงงาน $= \frac{1000}{400} = 2.5$

ตอบ บริษัทแห่งหนึ่งผลิตยางรถยนต์มีผลผลิตภาพชั่วโมงแรงงาน 2.5

1.2 ผลิตรภาพแบบพหุปัจจัย(ค่าใช้จ่าย)

• ผลิตรภาพ

$$= \frac{1,000}{(400 \times 12.50) + 20,000 + 5,000 + 10,000}$$

•
$$= \frac{1,000}{40,000}$$

$$= 0.025$$

ตอบ บริษัทแห่งหนึ่งผลิตยางรถยนต์มีผลิตรภาพแบบพหุปัจจัย(ค่าใช้จ่าย) 0.025

1.3 ถ้าบริษัทแห่งนี้สามารถลดการใช้พลังงานลงได้ \$3,000 ต่อวัน โดยไม่ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงของจำนวนยางรถยนต์ที่ผลิตได้และทรัพยากรที่นำมาใช้ จงหาค่าเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของผลิตภาพแบบพหุปัจจัย

$$\text{ผลิตภาพ} = \frac{1,000}{40,000 - 3,000} = \frac{1,000}{37,000} = 0.027$$

- ใหม่ - เดิม = $0.027 - 0.025 = 0.002 = \frac{0.002 \times 100}{0.025} = 8 \%$

ตอบ บริษัทแห่งนี้ผลิตยางรถยนต์เมื่อลดพลังงานลง 3,000 \$ ต่อวัน สามารถมีผลิตภาพแบบพหุปัจจัยค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น 8%

การเพิ่มผลผลิตภาพ

ในการเพิ่มผลผลิตภาพ ถ้าพิจารณาจากสูตรของผลผลิตภาพ สามารถเขียนได้ดังต่อไปนี้

1. Output เพิ่มขึ้น Input เท่าเดิม
2. Output เพิ่มขึ้น Input ลดลง
3. Output เพิ่มขึ้น Input เพิ่มขึ้นน้อยกว่า
4. Output คงที่ Input ลดลง
5. Output ลดลง Input ลดลงมากกว่า

*ดังนั้น วิธีการที่จะเพิ่มผลผลิตภาพได้ผลนั้น มี 3 วิธี คือ การเพิ่ม Output ลด Input และการขจัด Lost

ต้นทุนกับความสูญเสี

ต้นทุนกับความสูญเสีย

- ต้นทุน (cost) คือ เงินที่จ่ายไปแล้วก่อให้เกิดผลได้ (output)
- ความสูญเสีย (Lost) คือ เงินที่จ่ายไปแล้วไม่ก่อให้เกิดผลได้ (output)
- หลักการสำคัญในการเพิ่มผลผลิตภาพ คือ ต้องหาสาเหตุของการเกิด Lost แล้วทำการแก้ไขเพื่อขจัด Lost ให้หมดไป

ความสูญเสี 7 ประการ

1. ความสูญเสีเนื่องจากการผลิตมากเกินไป (Over Product)
2. ความสูญเสีเนื่องจากการเก็บ Stock ที่ไม่จำเป็น (Unnecessary Stock)
3. ความสูญเสีเนื่องจากการขนส่งที่ไม่จำเป็น (Over Transportation)
4. ความสูญเสีเนื่องจากการเคลื่อนไหวที่ไม่จำเป็น (Unnecessary Motion)
5. ความสูญเสีเนื่องจากระบวนการผลิตขาดประสิทธิภาพ (Non-effective Process)
6. ความสูญเสีเนื่องจากการรอคอย (Delay/Idle time)
7. ความสูญเสีเนื่องจากการผลิตของเสี หรือมีการแก้ไขงานเสี (Defects/Rework)

- 1. ความสูญเสียเนื่องจากการผลิตมากเกินไป (Over production)
การผลิตในปริมาณที่มากเกินไปโดยที่ยังไม่มีความต้องการในขณะนั้นทำให้เกิดงานระหว่างทำ (Work In Process) รออยู่ในกระบวนการขึ้น ยิ่งจำนวนของงานระหว่างทำนี้เพิ่มขึ้นเท่าไรก็จะทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมามากขึ้นเท่านั้น

- ปัญหา

- ต้องการพื้นที่ในการจัดเก็บงานระหว่างทำ
- ต้องการแรงงานและการจัดการในการจัดเก็บ
- ต้นทุนจมอยู่ในกระบวนการนานเท่าที่วัสดุถูกสั่งซื้อมาจนกระทั่งการผลิตสำเร็จและขายให้แก่ลูกค้า
- สิ้นเปลืองเวลาไปกับการผลิตที่ยังไม่จำเป็น
- ปิดบังปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการ เช่น เครื่องจักรเสีย

- แนวทางแก้ไข

- บำรุงรักษาเครื่องจักรให้อยู่ในสภาพดี เพื่อให้สามารถคำนวณปริมาณที่ต้องทำการผลิตให้ใกล้เคียงกับความต้องการจริง
- จัดแผนการผลิตให้เหมาะสมทั้งปริมาณและระยะเวลา

- 2. ความสูญเสียเนื่องจากการเก็บสต็อกที่ไม่จำเป็น (Unnecessary Stock) การเก็บวัสดุคงคลังไว้มากเกินความจำเป็น เพื่อเป็นหลักประกันว่าจะมีวัสดุสำหรับการผลิตอยู่ตลอดเวลา นั้นนับว่าเป็นความสูญเสียที่พบได้บ่อย และทำให้เกิดปัญหาขึ้นมาโดยที่มองข้ามไป

- **ปัญหา**

- ต้องการพื้นที่ในการจัดเก็บ
- ต้องการแรงงานและการจัดการในการจัดเก็บ
- วัสดุเสื่อมสภาพหากไม่มีการจัดเก็บอย่างมีประสิทธิภาพ
- ต้นทุนจมอยู่ในกระบวนการนานเท่าที่วัสดุถูกสั่งซื้อมาจนกระทั่งทำการผลิตเสร็จ และขายให้กับลูกค้า
- เมื่อเปลี่ยนคำสั่งผลิต จะมีวัสดุตกค้างอยู่ในคลังมากโดยไม่ทราบว่าจะมีความต้องการใช้อีกเมื่อไหร่

- **แนวทางแก้ไข**

- กำหนดจุดต่ำสุดและสูงสุดในการจัดเก็บวัสดุแต่ละชนิดอย่างชัดเจน
- ใช้วัสดุตามลำดับ (First In First Out)
- ใช้การควบคุมด้วยการมองเห็น (Visual Control) เพื่อช่วยให้เกิดความสะดวกและลดความผิดพลาดในการสั่งซื้อเกินความจำเป็นได้

● 3. สูญเสียเนื่องจากการขนส่งที่ไม่จำเป็น (Transportation)

- การขนส่งภายในเป็นกิจกรรมที่จำเป็นในกระบวนการผลิตเพื่อให้สามารถดำเนินการผลิตไปได้อย่างต่อเนื่อง แต่หากไม่มีการควบคุมให้ดีก็จะเป็นการเพิ่มต้นทุนโดยไม่ทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่วัสดุ

● ปัญหา

- ต้นทุนการขนส่ง ได้แก่ แรงงาน, พลังงาน, อุปกรณ์ขนย้าย และค่าบำรุงรักษาอุปกรณ์เหล่านี้
- วัสดุเสียหายจากการตกหล่น
- วัสดุเสียหายจากการตกหล่น
- อุบัติเหตุจากการขนส่ง

● แนวทางแก้ไข

- ศึกษาเส้นทางในการขนส่ง เพื่อลดระยะทางและความถี่ในการขนส่ง
- ใช้บรรจุภัณฑ์ที่เหมาะสม
- ใช้อุปกรณ์ขนถ่ายที่เหมาะสม
- วางผังเครื่องจักรที่ใช้งานต่อเนื่องให้อยู่ใกล้กัน

- 4. ความสูญเสียจากการเคลื่อนไหวที่ไม่จำเป็น (Unnecessary motion)

- ปัญหา

- เสียเวลา

- เกิดความเมื่อยล้า

- แนวทางแก้ไข

- ใช้หลักการ Ergonomic เพื่อใช้ปรับปรุงท่าทางการทำงาน

- ปรับขนาดเครื่องมือ หรืออุปกรณ์ให้เหมาะสมกับร่างกายของผู้ปฏิบัติงาน

- 5. ความสูญเสียเนื่องจากกระบวนการผลิตที่ขาดประสิทธิผล (Noneffective Process)
- ในกระบวนการผลิตใด ๆ หากพิจารณาให้ดีจะพบว่ายังมีสิ่งที่สามารถทำการปรับปรุงแก้ไขได้อีก แต่บางครั้งความเคยชินกับกระบวนการผลิตที่เป็นอยู่ทำให้เรามองข้ามความบกพร่องที่แฝงอยู่ไป และทำให้พลาดโอกาสในการปรับปรุงไปอย่างต่อเนื่อง

- **ปัญหา**

- เกิดการทำงานซ้ำซ้อน
- เกิดต้นทุนที่ไม่จำเป็นของการทำงาน
- เสียเวลากับการเตรียมและการผลิตที่ไม่จำเป็น
- มีงานระหว่างทำในสายการผลิตมาก
- สูญเสียพื้นที่ในการทำงาน

- **แนวทางแก้ไข**

- ทำการวิเคราะห์กระบวนการ (Process Analysis) เพื่อทราบขั้นตอนทั้งหมดในการทำงาน จากนั้นจึงเลือกขั้นตอนที่ไม่เหมาะสมเพื่อนำมาปรับปรุงต่อไป
- ใช้หลักการ 5 W 1 H คือการถามเพื่อวิเคราะห์ความจำเป็นของแต่ละขั้นตอนในกระบวนการผลิต

- **6. ความสูญเสียเนื่องจากการรอคอย (Delay/Idle Time)**

- การรอคอยที่เกิดขึ้นในกระบวนการได้แก่ พนักงานรอวัตถุดิบเพื่อทำการผลิต เครื่องจักรหยุดเนื่องจากพนักงานไม่อยู่ควบคุมการทำงาน พนักงานรอเนื่องจาก เครื่องจักรซ่อม ฯลฯ

- **ปัญหา**

- เสียเวลาในการรอคอย
- ขวัญและกำลังใจพนักงานต่ำ
- ต้นทุนการทำงานของเครื่องจักรและแรงงานสูญเปล่า

- **แนวทางแก้ไข**

- ปรับปรุงการวางแผนการผลิตและการควบคุมการไหลของวัตถุดิบให้มีประสิทธิภาพ
- บำรุงรักษาเครื่องจักรให้อยู่ในสภาพดีตลอดเวลา
- ฝึกให้พนักงานมีทักษะในการทำงานหลายอย่างเพื่อให้สามารถทำงานอื่นทดแทนในช่วงที่ว่าง
- ศึกษาและพยายามปรับปรุงวิธีการทำงานให้ดีขึ้นเพื่อลดเวลารอคอย
- ทำ Line balancing เพื่อจัดงานที่ป้อนให้กับเครื่องจักรแต่ละเครื่องให้มีความสมดุล

- **7. ความสูญเสียเนื่องจากการผลิตของเสีย / แก้ไขงานเสีย (Defects / Rework)**

- โดยทั่วไปมักจะยอมรับว่าต้องมีของเสียเกิดขึ้นในกระบวนการผลิต และเชื่อว่าการตรวจสอบจะช่วยให้อะไรของเสียลดลง ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง เพราะการตรวจสอบเป็นเพียงการตัดสินใจว่าของชิ้นนั้นใช้ได้หรือไม่ ซึ่งเป็นความเข้าใจที่ไม่ถูกต้อง เพราะการตรวจสอบเป็นเพียงการตัดสินใจว่าของชิ้นนั้นใช้ได้หรือไม่ แต่ไม่สามารถค้นหาสาเหตุและแก้ไขได้

- **ปัญหา**

- ต้นทุนวัสดุ เครื่องจักร แรงงาน ที่ใช้ไปในกระบวนการก่อนหน้าสูญไปโดยเปล่าประโยชน์
- เสียเวลาและแรงงานในการแก้ไขของเสีย
- ผลิตสินค้าไม่ทันตามกำหนด
- สัมพันธภาพระหว่างแผนกไม่ดี

- **แนวทางแก้ไข**

- สร้างมาตรฐานในการปฏิบัติงาน และใช้วัสดุที่มีคุณภาพดีสม่ำเสมอ
- พนักงานต้องปฏิบัติงานให้ถูกต้องตามมาตรฐานตั้งแต่แรก
- อบรมพนักงานให้มีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานได้ถูกต้องตามมาตรฐาน
- พยายามปรับปรุงอุปกรณ์ให้สามารถป้องกันความผิดพลาดจากการทำงาน
- ตั้งเป้าหมายของเสียเป็นศูนย์
- ให้มีการตอบสนองข้อมูลทางคุณภาพอย่างรวดเร็วในแต่ละขั้นตอนการผลิต
- ปรับปรุงการออกแบบผลิตภัณฑ์ให้ง่ายต่อการผลิตและใช้งาน
- บำรุงรักษาเครื่องจักรให้อยู่ในสภาพดี

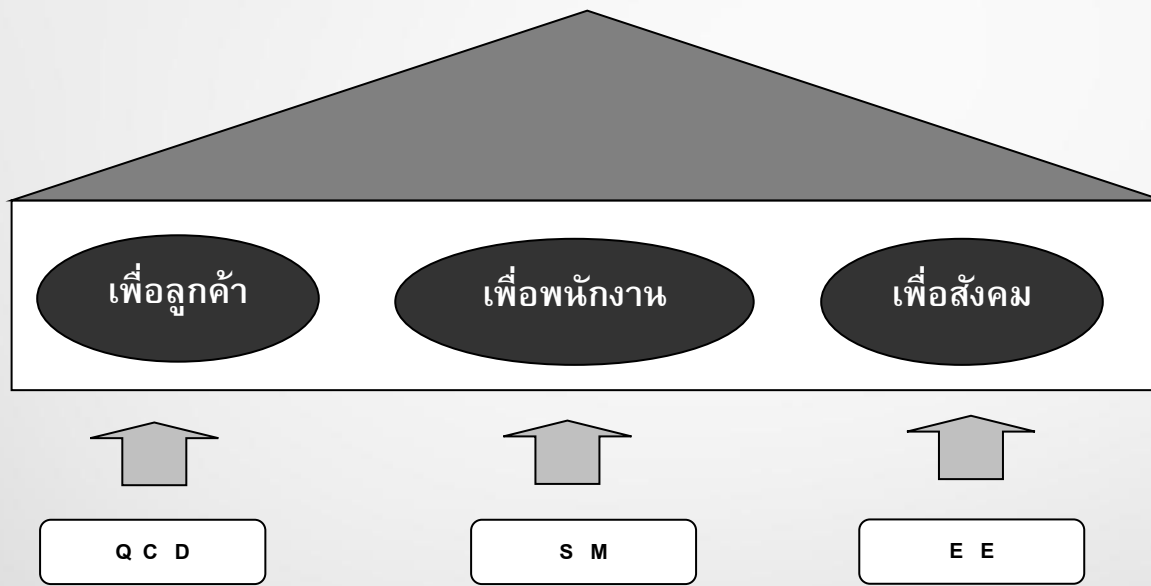

องค์ประกอบของการเพิ่มผลิตภาพ

การเพิ่มผลิตภาพจะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. คุณภาพ (Quality)
2. ต้นทุน(Cost)
3. การส่งมอบ (Delivery)
4. ความปลอดภัย (Safety)
5. ขวัญและกำลังใจในการทำงาน (Moral)
6. สิ่งแวดล้อม (Environment)
7. จริยธรรม (Ethics)

การเพิ่มผลิตภาพโดยรวมของชาติที่ได้คุณธรรมและยั่งยืน

คุณภาพ
ต้นทุน
การส่งมอบ

ความปลอดภัย
ขวัญและกำลังใจ

สิ่งแวดล้อม
จริยธรรม

หลักการเบื้องต้นในการเพิ่มผลผลิต

หลักการเบื้องต้นในการเพิ่มผลผลิต

คือ หลักหรือแนวทางในการกำหนดเพื่อหาความสูญเสียในการผลิตว่าการผลิตเกิดความสูญเสีย ณ จุดใด แล้วจึงทำการขจัดความสูญเสียนั้นออกไป ประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักของ 3T หรือ 3Time
2. หลักของ 4 Zero
3. หลักของการกำหนดความแน่นอนของงาน
4. หลักของ 5R
5. หลักของ 6 Step
6. หลักความสูญเสียจากการตรวจสอบและขนย้าย

หลักการเบื้องต้นในการเพิ่มผลผลิต (ต่อ)

7. หลักของการกำหนดความแน่นอนของงาน
8. หลักของการปรับทัศนคติของบุคคลในองค์กร
9. หลักของการปรับระบบสื่อสารและประสานงาน
10. หลักของการประชุม
11. หลักกำหนดมาตรฐานของงานและผลิตภัณฑ์

หลักของ 3T หรือ 3Time

เวลาในการดำเนินงาน ประกอบด้วย 3 อย่าง คือ

- T1 = เวลาที่ใช้ในการผลิตจริง
- T2 = เวลาที่ใช้เป็นส่วนเกิน
- T3 = เวลาไร้ประสิทธิภาพ

หลักของ 4 Zero

4 Zero ประกอบด้วย

- ก. Zero Defect   คือ ของเสียต้องศูนย์
- ข. Zero Delay   คือ การรอต้องเป็นศูนย์
- ค. Zero Inventory   คือ ของคงคลังต้องเป็นศูนย์
- ง. Zero Accident   คือ อุบัติเหตุต้องเป็นศูนย์

หลักของการกำหนดความแน่นอนของงาน

หลักของ 5R

- 1) Right Man คือ เลือกใช้คนได้ถูก
- 2) Right Job คือ เลือกงานให้เหมาะสมกับคน
- 3) Right Tool คือ เลือกเครื่องมือที่เหมาะสมกับงานและคน
ศาสตร์ที่ว่าด้วยเรื่องนี่คือ การกลศาสตร์ (Ergonomics) ซึ่งจัดได้ว่า
เป็นสหศาสตร์ (Interdisciplinary)
- 4) Right Time คือ เลือกโอกาสหรือเวลาที่เหมาะสม เช่นการใช้
ความรู้ในเรื่องการวางแผนการผลิต
- 5) Right Place คือ เลือกสถานที่ที่เหมาะสม เช่น จัดหาแหล่ง
วัตถุดิบที่มีต้นทุนต่ำ

หลักของ 6 Step

การตัดสินใจจะต้องทำตาม 6 ขั้นตอน ดังนี้

- 1) กำหนดปัญหาที่เกิดขึ้นให้แน่ชัด
- 2) สังเคราะห์หรือหาแนวทางต่างๆ ในการแก้ปัญหา
- 3) วิเคราะห์แนวทางแก้ปัญหาแต่ละแนวทาง ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ
- 4) คัดเลือกแนวทางที่ดีที่สุด
- 5) ติดตามประเมินผลทางเลือกที่ได้เลือกไว้
- 6) แก้ไขแนวปฏิบัติที่บกพร่อง

หลักความสูญเสียจากการตรวจสอบและขนย้าย

- Lost จากการตรวจสอบ

ทางแก้ - อาจใช้แผนการสุ่มตัวอย่างเพื่อการยอมรับ
(Acceptance sampling Plan)

- Lost จากการขนย้าย

ทางแก้ - ใช้เครื่องมือในการขนย้ายเข้าช่วย
- ออกแบบระบบการขนย้ายที่ดี
- จัดผังโรงงานที่ดี

หลักการกำหนดหาความสูญเสียจากองค์ประกอบของปัจจัย การผลิต

ค้นหาว่าปัจจัยการผลิตแต่ละตัวมีการสูญเสียเกิดขึ้นหรือไม่ แล้วหาสาเหตุของความสูญเสียนั้นและทำการแก้ไขสาเหตุนั้น เพื่อขจัดความสูญเสียให้หมดสิ้นไป

(ทรัพยากรที่ใช้ในทางการผลิต เพื่อให้เกิดผลผลิตมีองค์ประกอบ
ใหญ่ ๆ พอสรุปได้เป็นตัวย่อ คือ

(4M + 2E + 1I + 1S)

หลักของการปรับทัศนคติของบุคคลในองค์กร

เมื่อไหร่ก็ตามที่บุคลากรในองค์กรมองสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้วคิดไม่เหมือนกัน หรือนั่นก็คือมีทัศนคติที่ไม่ตรงกัน ก็จะทำให้เกิดความขัดแย้ง ทำให้ผลได้ (Output) ออกมาน้อย หรือต้องใช้ปัจจัยนำเข้า (Input) มากขึ้น ดังนั้นจึงทำให้ผลผลิตภาพ (Productivity) ลดลง

หลักของการปรับระบบสื่อสารและประสานงาน

การติดต่อสื่อสารหรือการประสานงานที่ล้มเหลวก่อให้เกิดความขัดแย้งหรือการหยุดชะงักในการทำงาน ดังนั้นการจัดระบบการติดต่อสื่อสารและประสานงานที่ดีในองค์การทำให้ความขัดแย้งและการหยุดชะงักในการทำงานลดน้อยลง

หลักของการประชุม

- การประชุมต้องใช้เวลา ค่าใช้จ่าย ดังนั้นหากการประชุมล้มเหลวก็จะก่อให้เกิด Lost ขึ้นได้ ดังนั้นองค์การจะต้องดำเนินการประชุมให้เหมาะสม เช่น
- ต้องมีเป้าหมายในการประชุม
- เครื่องครัดเรื่องเวลา
- ประธานต้องดำเนินการประชุมอย่างมีกลยุทธ์

หลักกำหนดมาตรฐานของงานและผลิตภัณฑ์

1) การกำหนดมาตรฐานของงาน

- โดยการหา One best way

2) การกำหนดมาตรฐานของผลิตภัณฑ์

- ทำให้การผลิตเป็นแบบ Mass Production ได้

เทคนิคการเพิ่มผลิตภาพในการผลิต

1. จากการมีส่วนร่วมในกิจกรรมกลุ่มของพนักงาน
2. โดยฐานด้านเทคโนโลยี
3. โดยฐานด้านพนักงาน
4. โดยฐานด้านผลิตภัณฑ์
5. โดยฐานด้านงาน
6. โดยฐานด้านวัสดุ

การบริหารแบบญี่ปุ่น

- ก. ความผูกพันในงาน (Job Involvement)
- ข. กิจกรรมกลุ่มย่อย (Small Group Participation)
- ค. ความยึดมั่นในความมั่นคงของธุรกิจ (Business Walfarism)
- ง. ความภาคภูมิใจและความเป็นหนึ่งเดียวกับบริษัท (Royalty and Identification)
- จ. การบริหารแบบ Bottom-Up
- ฉ. สหภาพแรงงานที่แยกเป็นเป็นรายบริษัท (House Enterprise Union)
- ช. การมอบหมายงานหลายหน้าที่ (Multi-Functional Job Assignment)
- ฌ. ระบบการจ่ายค่าจ้างตามอาวุโส (Seniority Wage System)
- ฉ. การจ้างงานตลอดชีพ (Life-Time Employment)

คุณลักษณะเด่นของการบริหารแบบญี่ปุ่น

- ก. การกำหนดขอบข่ายความรับผิดชอบงานอย่างกว้าง ๆ และการมอบหมายงานที่ยืดหยุ่นได้ (Broad Job Description and Flexible Assignment)
- ข. การทำงานเป็นทีม (Team Work)
- ค. ความคิดริเริ่มคิดสร้างสรรค์ (Initiative and Creativeness)
- ง. ความตั้งใจและความตื่นตัว (Attentiveness and Alertness)
- จ. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารร่วมกัน (Information Sharing)
- ฉ. เทคนิค 5 ส. (Basic 5s)
- ช. จริยธรรมในงาน (Work Ethics)
- ซ. ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน (Mutual Trust)
- ฌ. การมองการณ์ไกล (Long-term View)

การเพิ่มผลผลิตภาพโดยกิจกรรม 5ส.

1. สะสาง (Seiri) ขจัดของที่ไม่ต้องการออก นั่นคือเป็นนักเก็บขยะด้วยตนเอง
2. สะดวก (Seiton) จัดระบบของที่ไม่ได้จัด นั่นคือทำหน้าที่เป็นวิศวกรอุตสาหกรรม
3. สะอาด (Seiso) ทำความสะอาดและดูแลรักษาบำรุงรักษาเครื่องจักร อุปกรณ์ และสถานที่ทำงานที่วิศวกร บำรุงรักษาป้องกัน
4. สุขลักษณะ (Seiketsu) การดูแลสถานที่ทำงานให้ถูกสุขลักษณะ และดูงามตา ทำหน้าที่วิศวกรความปลอดภัย
5. สร้างนิสัย (Shitsuke) การสร้างวินัยและปฏิบัติตามกฎระเบียบ

ศัพท์ท้ายบท

- Productivity : ผลิตภาพ
- Material : วัตถุดิบ
- Market Share : ส่วนแบ่งการตลาด
- Lost : ความสูญเสีย
- Inventory : ของคงคลังหรือสินค้าคงคลัง
- Defect : ของเสีย
- Emulation : การลอกเลียนแบบ

แบบฝึกหัดท้ายบท

1. ผลผลิตคืออะไร จงอธิบาย
2. ต้นทุน กับ ความสูญเสียนั้น เหมือนกันหรือต่างกันอย่างไรจงอธิบาย
3. หลักการเบื้องต้นในการเพิ่มผลผลิตในการผลิต ได้แก่หลักการใดบ้าง
4. จงอธิบายหลักการเบื้องต้นในการเพิ่มผลผลิตในการผลิตต่อไปนี้
  - หลักของ 4 Zero
  - หลักกำหนดมาตรฐานของงานและผลิตภัณฑ์
5. การบริหารแบบญี่ปุ่นตามแนวคิดสมัยใหม่ มีคุณลักษณะเด่นอะไรบ้าง

แบบฝึกหัด

6. บริษัท Light for Life ผู้ผลิตหลอดไฟ ทำการผลิตหลอดไฟเป็นจำนวน 1,500 ดวงต่อวัน โดยมีการใช้ทรัพยากร ดังนี้

- แรงงาน 300 ชั่วโมง ที่อัตราจ้าง 15 บาทต่อชั่วโมง
- วัตถุดิบ 15,000 กิโลกรัมต่อวัน ที่ราคา 2 บาทต่อกิโลกรัม
- พลังงาน 3,000 บาทต่อวัน
- เงินทุน 10,000 บาทต่อวัน
- จงหาค่า

6.1 ผลิตภาพด้านแรงงาน

6.2 ผลิตภาพแบบพหุปัจจัย

6.3 ถ้าบริษัท Light for Life สามารถลดการใช้เงินทุนลงได้ 2,500 บาทต่อวัน โดยไม่ส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงหลอดไฟที่ผลิตได้และทรัพยากรที่นำมาใช้ จงหาค่าเปอร์เซ็นต์การเปลี่ยนแปลงของผลิตภาพแบบพหุปัจจัย

แบบฝึกหัด

7. บริษัทสะอาดจ้ง ทำความสะอาดพรมเป็นจำนวนทั้งสิ้น 65 ผืนในเดือนตุลาคม โดยมีการใช้ทรัพยากรดังนี้

แรงงาน : 520 ชั่วโมง ที่อัตราจ้าง \$13

ผงซักฟอก: 100 แกลลอน ที่ราคา \$5 ต่อแกลลอน

ค่าเช่าอุปกรณ์: 20 วัน ที่ราคา \$50 ต่อวัน

จงหาค่า

7.1 ผลิตภาพด้านแรงงาน 7.2 ผลิตภาพแบบพหุปัจจัย